

Alkot, változtat, épít, rombol

Hajas Katinka alkotásairól

FÖLDI GERGELY

Talán minden azon múlik, hogy milyen világban élünk. Egyik kedvenc történetemben, mikor hasadék támadt a világ szövéténekén, a résen át kezdett elszivárogni a varázs. Énekmondók elfeledték az ősi dalokat, újak nem születtek, sárkányok némultak el, pedig az ő nyelvük az, melyen az első hangos szó életre kelt. Elfeledte a világ a dolgok igazi nevét, ezzel együtt a tudatlanság homályába merült igazi valójuk is.

Ma nem ilyen a világ.

Vannak új alkotók sokan. Közülük keveset ismerünk, így nehéz lenne általánosítani, de van közülük néhány, aki meri vállalni, hogy beleönti saját varázserejét a világ szövetén nyílt hasadékba, hátha elég ahhoz, hogy bezárja azt, vagy legalább egy kicsit szűkebbé tegye. Hajas Katinka megteszi ezt. Salgótarjánból indulva egyetemes jelek, szimbólumok, természeti jelenségek, természetes folyamatok, vagy azok analógiája mentén teremt, alkot, rombol, figyelmeztet.

Alapvető arányok, alapformák, melyek hol magukban állnak, hol egymásba olvadnak. Léteznek, jelen vannak, de létezésük nem örök, nincsenek kiszakítva az idő folyamából, elmúlásuk hozzákapcsolja őket a valósághoz. Ez az alapvető tulajdonság, az elmúlás biztos tudata, ami miatt a tárgyak nem egyszerűen antropomorfa, hanem majdnem élők. A hasonlóság még szembeűnőbb, ha végiggondoljuk, hogy törődéssel ezeknek a műalkotásoknak az élettartalma is nő. Persze minden műalkotás így van ezzel, de Katinka szobaira ez fokozottan igaz, hisz bizonyos

esetekben pont az emberi beavatkozás, vagy annak hiánya az, ami kiteljesíti az alkotó gondolatmenetét.

A *Koptatómalmok* (ld. 80., 82. oldal) hasas része emberi erő hatására porlik el, egészen addig, míg a két íves malomkő egységes koronggá nem csiszolódik. A folyamat közben termelődött por is része, velejárója a műalkotásnak, hisz az egyensúlyi állapotban az önmagát előlő, őrlődő malomkerékpár egy új külső kört hoz létre, kvázi saját magából. Kíváncsi vagyok, lesz-e elég bátorsága valaha is a múzeumlátogatóknak, hogy eljuttassák a harmonikus állapotig? Saját erő nélkül a két egymásnak nyomódó felület csak bennük bízhat. Maguktól nem képesek változni, nem kapunk válaszokat azokra az érdekes apróságokra, hogy mi történik az anyag mélyén megbújó zárványok találkozásakor. Akkor is elérik-e a korongok az elképzelt idilli állapotot, vagy egy kis egyenetlenség az anyagban, és az egymásnak feszülő erők kizökkentik a folyamatot?

Viszont, ha beindulnak a nézők, és lelkesedésük átbillenti az egyensúlyt, akkor a saját magát felfaló, magából újat alkotó, a saját magán túlmagasodó alkotás is érdekes lehet. Az összezsizsolódás eredménye: egy „új” anyag (por), ami jóval puhább az eredetinel, formázható is, ugyanakkor jóval sérülékenyebb, meg az eredeti forma változása. Ki tudja, lehet, lesz olyan is, aki nem akarja majd megforgatni a malmokat.

A *Földkörök* (ld. 84. oldal) hasonlítanak a hagyományos műalkotásokhoz, amennyiben a műértő nem nyúl a kiállított darabhoz. A döngölt földből készült szobornál az időjárás teszi meg azt, amit a *Koptatómalmok*nál az ember, lebontja a műalkotást, feltárva ezzel egyre mélyebb rétegeit. Az eső, szél, hideg hatására porladó *Földkörök* új és új szimbólumokat mutatnak fel, ahogyan egyre kisebbek és kisebbek lesznek. Ezek a szimbólumok az emberi élet főbb eseményeivel, illetve az évkörrel kapcsolatos jelképek. A halál, az utolsó motívum megjelenése magának a szobornak a pusztulását is jelenti.

Furcsa nézni a pusztulást. Várni a véget, tétlenül. Papám biztosan nem hagyta volna. Esténként, vagy nagy esők után kiment volna, hogy tapasszon rajta egy kicsit, még akkor is, ha tudja, hogy ez a koncepció, ennek kell történnie.

Alkot, változtat, épít, rombol. Aktív művész, gondolkodik, elgondolkodtat minket. Salgótarjánból, egy kicsit Salgótarjánról is.

